

Litteraturliste SPED102 høsten 2017 (ca. 950 s.)

Med forbehold om mindre endringer

* = Litteraturkiosken

** = Internett

*** = Oria

**** = Kjøpes av studenten

Normalitet og avvik (110 s.)

- *Grue, L. (2006). Normalitetens oppfinnelse. I T. Eriksen & J.-K. Breivik (red.) *Normalitet*. (s.25-48). Universitetsforlaget. 23 s.
- *Morken, I. (2012). *Normalitet og avvik : spesialpedagogiske utfordringer : en innføring* (2. utg.). Oslo: (kap. 3, s. 44-78). Cappelen Damm akademisk. 34 s.
- **Simonsen, E. (2012). Folkeskolens ytterste forpost- en annen historie om den norske folkeskolen 1945-1970 (s.118-144). 26 s.
<http://www.uddannelseshistorie.dk/images/pdf/a-2012-eva-simonsen.pdf>
- **Haug, P. (2016). Ein likeverdig skule i framtida? Om dei som strevar i skulen. *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*, 2, s. 64-77. 13 s.
<https://pedagogikkogkritikk.no/index.php/ntpk/article/view/273>
- *Haustätter, R. (2012). Perspektiver på tidlig intervensjon i skolen. I R. Haustätter (red.) *Inkluderende spesiaundervisning* (s.181-195). Fagbokforlaget. 14 s.

Inkludering og tidlig innsats (194 s.)

- **Vik, S, & Haustätter, R. (2014). Fra «early intervention» til tidlig innsats. Utfordringer ved adopsjon av amerikanske intervensjonsprogrammer til norsk pedagogikk. *Spesialpedagogikk*, 6, s. 45-57. 12 s.
<https://www2.utdanningsforbundet.no/upload/2014-6%20Vik%20og%20Haustatter.pdf>
- *Buli-Holmberg, J. & Ekeberg, T. R. (2016). Tilpasset opplæring – likeverd og inkludering. I J. Buli-Holmberg & T. R. Ekeberg, *Likeverdig og tilpasset opplæring i en skole for alle*, 2. utg. (s. 23-41) Universitetsforlaget. 18 s.
- ***Jensen, E. S., & Lillejord, S. (2009). Tilpasset opplæring: politisk dragkamp om pedagogisk praksis, *Acta Didactica Norge*, 3(1), s. 1-15. 14 s.
- **Tøsse, M. H. (2014). Tidlig innsats for livslang læring - teori og praksis. *Spesialpedagogikk*, 5, s. 41-55. 14 s.
<https://utdanningsforskning.no/artikler/tidlig-innsats-for-livslang-laring--teori-og-praksis/>
- ***Vik, S. (2014). Barns deltakelse og tidlig innsats: et pedagogisk bidrag til forståelse av tidlig innsats i norske barnehager. *Journal of nordic early childhood education research*, 8(2), 1-13. 12 s.
- *Nordahl, T., Lillejord, S., & Manger, T. (2013). Undervisning og læring i sosiale systemer. I S. Lillejord, T. Manger, & T. Nordahl. *Livet i skole 2. Grunnbok i pedagogikk og elevkunnskap: Lærerprofesjonalitet*. (s. 261-291). Fagbokforlaget. 30 s
- ***Solli, K-A. (2010). Inkludering og spesialpedagogiske tiltak – motsetninger eller to sider av samme sak? *Tidsskriftet FoU i praksis*, 4(1), 27-45. 18 s.
- ****Haug, P. (2013). Inkludering. I T. Nordahl & O. Hansen. *Dette vet vi om* (s. 1-47). Gyldendal akademisk. 46 s.

- **Evertsen, C., Tveitereid, K., Plischewski, H., Hancock, C., Størksen, I. (2015). På leit etter læringsmiljøet i barnehagen. En synteserapport fra Læringsmiljøsenderet ved Universitetet i Stavanger. Læringsmiljøsenderet (s. 36-46). 11 s. **LAGT TIL**
- Postholm, M. (2013). Klasseledelse for et godt læringsmiljø. I K. Ragnheiður & I. H. Lysø (Red.), *Læring, utvikling, læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi* (s. 287-306). Trondheim: Akademika. 19 s. **LAGT TIL**

Observasjon, kartlegging, vurdering og tiltak (440 s.)

- ****Nordahl, T., & Skov Hansen, L. (2016). Barnehagen – bruk av kartleggingsresultater i forbedringsarbeid. I T. Nordahl & O. Hansen (Red.) *Dette vet vi om.* (s. 1-86). Gyldendal akademisk. (s. 1-86) Gyldendal akademisk. 85 s.
- *Ogden, T. (2015). Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge. Gyldendal akademisk. (Kap. 2 & 3). 59 s. **KAP. 3 LAGT TIL**
- ****Bjørndal, C. R. P. (2011). *Det vurderende øyet.* (Kap. 1, 2, 3, 5 og 8) (2.utg. 3 opplag). Oslo: Gyldendal Forlag. 71 s. **KAP. 5 LAGT TIL**
- *Vogt, A. (2016). *Rådgivning i skole og barnehager. Mange muligheter for hjelp til barn og unge.* (kap. 8, s. 202-237). Cappelen Damm Akademisk. 35 s.
- *Bratterud, Å. & Emilsen, K. (2013). *Dørstokkmila. Barnehagens vei frå magesfølelse til mestring.* (Kap. 5 og 6, s. 87-102). Fagbokforlaget. 15 s. **KAP. 6 GÅR UT**
- ***Arnesen, A.-L., & Simonsen, E. (2011). Spesialpedagogikk – merkevare i epistemisk drift? Refleksjoner i et barnehageperspektiv. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 95(02), 115-127 12 s.
- *Løge, I. K. (2011). Språkvanskar og sosioemosjonelle vanskar. I Midthassel, Bru, Ertesvåg & Roland (Red.): *Sosiale og emosjonelle vansker: barnehagens og skolens møte med sårbare barn og unge.* (1. utg., s. 56-73), Universitetsforlaget. 17 s.
- *Befring, E., & Duesund, L. (2012). Relasjonsvansker. Psykososial problematferd. I E. Befring, Tangen, R. (Red.), *Spesialpedagogikk* (5 utg.)(s. 448-468). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. 20 s.
- ****Glavin, P., & Lindbäck, S. O. (2014). *Å undervise i sosial kompetanse.* Oslo: Universitetsforl. (kap. 1, 2, 3 og 10). 40 s.
- *Heggvold, G. I. (2012). Det "atferdsproblematiske barnet". Et kritisk perspektiv på definering av barn og instrumentelle metoder i barnehagepraksis. I R. I. Skoglund & I. Åmot (Red.) *Anerkjennelsens kompleksitet.* Universitetsforlaget (s. 84-107). 23 s.
- *Lyngseth, E. J. (2014). Forebyggende muligheter i barnehagen gjennom kartlegging og tidlig innsats. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.), *Utvikling lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis.* Fagbokforlaget (s. 307-323). 16 s.
- Hagtvet, B. & Horn, E. (2012). Tidlig forebyggende innsats med fokus på språket, I: E. Befring & R. Tangen (red.), *Spesialpedagogikk.* Cappelen Damm AS (s. 563-593). 30 s. **LAGT TIL**
- Rygvdal, A-L. (2012). Språkvansker hos barn. I E. Befring & R. Tangen. *Spesialpedagogikk.* (Red.), (s. 323-340). Oslo: Cappelen Damm akademisk. 17 s. **LAGT TIL**

Samarbeid med foresatte og hjelpetenester (63 s.)

- *Rimehaug, T. (2014). Tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid for barn i risikozonen. I V. Glaser, I. Størksen, & M. B. Drugli (Red.), *Utvikling lek og læring i barnehagen. Forskning og praksis* (s. 341-353). Fagbokforlaget. 12 s.
- **Tveit, A. D. (2013). Foreldresamtalen innenfor rammen av spesialundervisning. <https://utdanningsforskning.no/artikler/foreldresamtalen-innenfor-rammen-av-spesialundervisning/>

- **Westergård, E. (2013). Teacher Competencies and Parental Cooperation *International Journal about Parents in Education*, 7(2), s. 91-99.
<http://www.ernape.net/ejournal/index.php/IJPE/article/viewFile/270/194> 8 s.
- *Dalen, M. & Tangen, R. (2012). Barnehagens og skolens samarbeid med foreldre til barn og unge med spesielle behov. I E. Befring & R. Tangen, *Spesialpedagogikk* (s. 220-239), Cappelen Damm Akademisk (5.utg). 19 s.
- *Nilsen, S. (2012). Spesialundervisningens tiltakskjede. I E. Befring & R. Tangen (Red.), *Spesialpedagogikk*, (s. 240-264). Cappelen Damm Akademisk (5.utg). 24 s

Praksis, lovverk og etikk (152 s.)

- *Groven, B. (2013). *Spesialpedagogen i endringstider*. (kap. 7 s.83-103). Oslo: Universitetsforlaget AS. 20 s.
- *Jonsmoen, K. M., & Greek, M. (2016). *Praksisboka: slik lykkes du i praksisstudiene*. (kap. 8 og 9). Oslo: Gyldendal akademisk. 27 s.
- *Pettersen, M. (2014), Spesialpedagogisk arbeid i barnehagen med fokus på individuelle opplæringsplaner (IOP). I: Reinertsen, A.B., Groven, B., Knutas, A., Holm, A. (Red.): *FoU i praksis 2013 conference proceedings*, Akademika forlag, Trondheim, s. 210-218. 8 s.
- *Herlofsen C., & Nilsen, S. (2016). Spesialundervisning i spenningsfeltet mellom juridisk regelverk og lokal praksis. I K. Andenæs & J. Møller (red.) *Retten i skolen - mellom pedagogikk, juss og politikk* (s. 138-158). Universitetsforlaget. 20 s.
- *Rønhovde, L. I. (2014). abc om IOP. Håndbok for lærere (2. utg., kap. 3 og 4, s.44-68). InfolitenBOK. 24 s.
- *Nilsen, S., & Herlofsen, C. (2015). The legal basis for special education in Norway: Changing policy principles. I D. L. Cameron & R. Thygesen (Red.), *Transitions in the field of special education : theoretical perspectives and implications for practice* (s. 35-63). Münster: Waxmann. 28 s.
- *Grimen, H. og Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. I A. Molander og L. I. Terum (red.), *Profesjonsstudier*. (s. 179-197). Oslo: Universitetsforlaget. 18 s. GÅR UT
- **Skarpenes, O. & Nilsen, A.C.E. (2014). Making up pupils. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 98, s. 424-439. 15 s.
- **Mosvold, R. & Ohnstad, F. O. (2016). Profesjonsetiske perspektiver på læreres omtaler av elever. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 100, s. 26-36. 10 s.

Anbefalt tilleggslitteratur

- Haustatter, R. (2013). Den spesielle eleven i spesialpedagogikken: et bidrag til spesiallærerens etiske utvikling. I S. Reindal & R. Haustatter, *Spesialpedagogikk og etikk: kollektivt ansvar og individuelle rettigheter* Høyskoleforlaget.
- Arnesen, A., Smolkowski, K., Ogden, T., & Melby-Lervåg, M. (2017). Validation of the elementary social behaviour assessment: teacher ratings of students' social skills adapted to Norwegian, grades 1–6, *Emotional and behavioural difficulties*,
<http://dx.doi.org/10.1080/13632752.2017.1316473>
- Bjørnsrud, H. & Nilsen, S. (2013). Intensjoner for tidlig innsats – uttrykt eller utelatt i utdanningspolitiske dokumenter? En analyse av utdanningsreformer fra 1970-årene og fram til i dag. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 40–51.
<https://www.utdanningsnytt.no/globalassets/filer/pdf-av-spesialpedagogikk/2013/spesialpedagogikk-3-2013.pdf>

- Løvlie, L. (2013). Verktøyskolen. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 3, s. 185-198.
- Hattie, J. & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, 77(1), s. 81-112.
- Markussen, E. (2010). Spesialundervisning i videregående opplæring fra Reform 94 til Kunnskapsløftet. *Acta Didactica Norge*, 4(1), s. 1-17.
- Haug P. (2017). Spesialundervisning. Innhold og funksjon. Samlaget.
- Hansen, O. (2017). Læringsmiljøet for de minste barna. I T. Nordahl & O. Hansen (Red.) *Dette vet vi om*. (s. 1-31). Gyldendal akademisk.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. «Å utføre et intervju». *Det kvalitative forskningsintervju* (s. 137-154). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Jahnsen, H., Ertesvåg, S., & Westrheim, K. Utvikling av sosial kompetanse. *Veilder for skolen fra Utdanningsdirektoratet*.
https://www.udir.no/Upload/Satsningsomraader/LOM/5/Veil_Sos_kompetanse.pdf
- Groven, B. (2013). *Spesialpedagogen i endringstider*. (kap.12). Oslo: Universitetsforlaget AS. (22 s).
- Simonsen, E. (2010) Med blick for barnet? Spesialpedagogisk profesjonsforståelse og etiske posisjoner. I S. M. Reindal & R. S. Hausstätter (Red.), *Spesialpedagogikk og etikk: kollektivt ansvar og individuelle rettigheter* (s. 20-36). Kristiansand: Høyskoleforlaget. (16 s).
- Befring, E (2014). Forebygging – tidlig innsats til barns beste. I H. Bjørnsrud, & S. Nilsen (Red.), *Tidlig innsats. Bedre læring for alle?* (s. 21-34). (2.utg.) Oslo: Cappelen Damm. (13 s).
- Fandrem, H., & Fuglestad, O. L. (Red.), (2013). *Barn i utfordringer. Systemteknisk og tidlig innsats i pedagogisk arbeid*. (Kap.1) Bergen: Fagbokforlaget. (40 sider)
- Fandrem, H. & Roland, P. (2013). De utfordrende barna – handlingskompetent tidlig innsats og systemperspektivet. I H. Fandrem & O. L. Fuglestad (Red.), *Barn i utfordringer. Systemteknisk og tidlig innsats i pedagogisk arbeid*. (s. 19-29). Bergen: Fagbokforlaget. (10 s).
- Fandrem, H., Fuglestad, O.L. & Løge, I.K. (2013). Et blick framover. I H. Fandrem & O. L. Fuglestad (Red.), *Barn i utfordringer. Systemteknisk og tidlig innsats i pedagogisk arbeid*. (s. 151-168). Bergen: Fagbokforlaget. (17 s.).
- Løge, I .K. (2013). Kan stille og usikre Guro ha skjulte språkvansker? I H. Fandrem & O. L. Fuglestad (Red.). *Barn i utfordringer. Systemteknisk og tidlig innsats i pedagogisk arbeid*. (s. 67-80). Bergen: Fagbokforlaget. (13 s).
- Kvello, Ø. (2013). Bioøkologisk teori. Personer og systemer i gjensidig på virkning. I K. Ragnheiður & I. H. Lysø (Red.), *Læring, utvikling, læringsmiljø: en innføring i pedagogisk psykologi* (s. 139-158). Trondheim: Akademika. (19 sider)
- Hesjedal, E., Hetland, H., & Iversen, A. C. (2013). Interprofessional collaboration: self-reported successful collaboration by teachers and social workers in multidisciplinary teams. *Child & Family Social Work*. doi:10.1111/cfs.12093
- Seeberg, M. L., Winsvold, A., & Sverdrup, S. (2013). *Skoleresultater og utdanningssituasjon for barn i barnevernet. En kunnskapsoversikt*. . In NOVA. (Series Ed.) Hentet fra <http://www.nova.no/id/27524.0>
- Ødegård, A. (2009). Konstruksjoner av samarbeid. In E. Willumsen (Ed.), *Tverrprofesjonelt samarbeid* (pp. 52-63). Oslo: Universitetsforlaget.
- Ottem, E. (2009). 20 spørsmål om språkferdigheter – en analyse av sammenhengen mellom observasjonsdata og testdata, *Skolepsykologi*, 1, 11-27.
- Ogden, T. (2015). Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge. Gyldendal akademisk. (Kap. 1 & 4).

- Pettersvold, M., & Østrem, S. (2012). *Kartlegging i barnehagen – en del av en voksende bekymringsindustri*. Kronikk på forebygging.no: <http://www.forebygging.no/Global/bekymringsindustrien.pdf>
- Frost, J., & Wagner, Å. K. H. (2012). *Stigen og edderkoppen – om det å kunne bygge bro mellom teoretiske oppfatninger av læring og utvikling*. Kronikk på forebygging.no: <http://www.forebygging.no/Global/Stigen%20og%20edderkoppen.pdf>
- Sandvik, M., Garmann, N., & Tkachenko, E. (2014). *Synteserapport om forskning på barns språk og språkmiljø i barnehagen*. Høgskolen i Oslo og Akershus. <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/synteserapport-om-sprak-og-sprakmiljo.pdf>
- Camron, D. L., Kovac, V. B., Tveit, A. D. (2011). *En undersøkelse om PP-tjenestens arbeid med barnehagen*. Skriftserien nr. 155, Universitetet i Agder Kristiansand https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/forskning_og_statistikk/rapporter/rapport_ppt_og_barnehagen.pdf
- Statped (2013). *Fakta om språkvansker og spesifikke språkvansker*. Fagavdeling språk/tale, språkvansker. <http://www.statped.no/globalassets/fagomrader/sprak-og-talevansker/spesifikke-prakvansker/faktaark-sprakvansker.pdf>

Ressursbank om kartlegging og observasjonsmaterieill

- Espenakk, U. mfl. (2011). *TRAS. Observasjon av språk i daglig samspill (TRAS-håndboka). Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning*, Universitetet i Stavanger.
- Løge, I. K. mfl. (2015). *Alle Med. Håndbok*. Infovest forlag
- Høigård, A., Mjøs, I., Hoel, T. (2009). *Temahefte om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen*. Oslo Kunnskapsdepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/temahefte/om_barn_med_nedsatt_funksjonsevne_i_barnehagen.pdf
- Spurkland, M., Sandvik Margareth (2009). *Lær meg norsk før skolestart! Språkstimulering og kartlegging i den flerkulturelle barnehagen*. Cappelen Damm AS.
- Gjervan, M., Svolsbru, G., Bleka, M. (2010). *Ressurshefte for flerspråklig arbeid i barnehagen*. NAFO og KD. http://nafo.hioa.no/wp-content/uploads/2013/10/NAFO_Ressurshefte_Barnehageansatte_1-korr.pdf
- Mørland, B. (2011). *Temahefte om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen*. Oslo Kunnskapsdepartementet. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/temahefte/om_barn_med_nedsatt_funksjonsevne_i_barnehagen.pdf
- Nordahl, T. m.fl. (2009). *Materieill for helhetlig arbeid med læringsmiljøet*. https://www.udir.no/upload/Laringsmiljo/Materieill/Bedre_laringsmiljo_materieill.pdf

Andre aktuelle lenker:

<http://lamer.no/du-og-jeg/>

<http://www.statped.no/fagomrader-og-laringsressurser/finn-laringsressurs/sammensatte-larevansker/Fokus-pa-tidlig-innsats/>

Ellers må dette være kjent:

Aktuelle NOU-ar og Stortingsmeldingar.

Veileder for spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/sarskilte-behov/spesialundervisning/Spesialundervisning/>

Kunnskapsløftet. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/>

Rammeplan for barnehagen (2017).

<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Lov om barnehagar. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Opplæringsloven. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61>

UN. (1989). Convention on the Rights of the Child.

<http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

UN. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities.

<http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>